

Aftale om nationalt partnerskab til forebyggelse af selvmord og selvmordsforsøg 2017-2020

2017

Aftale om nationalt partnerskab til forebyggelse af selvmord og selvmordsforsøg 2017-2020

© Sundhedsstyrelsen, 2017. Aftaleteksten kan frit refereres med tydelig kildeangivelse.

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S

www.sst.dk

Version: 1,0

Versionsdato: 01.09. 2017

Format: pdf

Udgivet af Sundhedsstyrelsen på vegne af Nationalt partnerskab til forebyggelse af selvmord og selvmordsforsøg, september 2017.

Satspuljeaftalen 2017-2020

I satspuljeaftalen 2017-20 er der afsat midler til, at der etableres et nationalt partnerskab til forebyggelse af selvmord og selvmordsforsøg som led i at reducere overdødeligheden hos mennesker med psykiske lidelser.

Selv mordshyppigheden i Danmark er faldet markant fra 1980 frem til årtusindeskiftet, hvorefter selvmordsraten har ligget relativt stabilt. I 2015 blev der registreret 584 selvmord i Danmark, svarende til en samlet selvmordsrate på 10 per 100.000¹. Mænd har generelt en højere selvmordsforekomst end kvinder, og i 2015 døde 404 mænd og 180 kvinder ved selvmord. Der findes ikke nationale data for selvmordsforsøg², men på baggrund af bl.a. henvendelser til skadestuer på grund af handlinger, der tolkes som selvmordsforsøg, anslås det - afhængigt af opgørelsesmetode - at der årligt er mellem 6.000 og 12.000 personer, der forsøger at begå selvmord. Hvor hyppigheden for selvmord er størst blandt mænd, er det yngre kvinder (10-34-årige), der hyppigst forsøger at begå selvmord³.

Psykiske lidelser er en betydningsfuld risikofaktor for selvmordsforsøg og selvmord. Omkring halvdelen af alle personer, der dør af selvmord, har været i kontakt med psykiatriske hospitaler, og selvmord er 20 gange mere hyppigt forekommende hos mennesker med psykiske lidelser, sammenlignet med den øvrige befolkning. Selvmordsrisikoen er høj inden for alle psykiske lidelser, og selvmord er en vigtig årsag til overdødelighed hos mennesker med psykiske lidelser.

Formålet med partnerskabet

Målet for initiativet er at reducere antallet af selvmord og selvmordsforsøg.

Partnerskabets formål er at bidrage til at sikre et velfungerende samarbejde mellem relevante aktører og yde rådgivning på henholdsvis nationalt, regionalt og kommunalt niveau.

Partnerskabet fokuserer på konkrete aktiviteter i perioden 2017-20 og har ikke fokus på at pege på aktiviteter, der rækker ud over satspuljeperioden.

Partnerskabet kan iværksætte konkrete aktiviteter inden for de økonomiske rammer, der fremgår af satspuljeaftalen. Partnerskabet kan ikke pålægge partnerne omkostningsdrivende aktiviteter.

Partnerskabets medlemmer vil tage ansvar for, at deres organisation – inden for organisationens specifikke vedtægter, formål og opgaver - bidrager til partnerskabets målsætninger. Dette sker ved at indgå i forpligtende samarbejde med de øvrige aktører på området, både i deres daglige virke, og gennem understøttelse af de konkrete aktiviteter iværksat af partnerskabet og udmøntet

---

¹ Kilde: Dødsårsagsregisteret 2015. Alle rater er pr. 100.000 indbyggere, standardiseret efter befolkningens aldersfordeling i år 2000.

² Defineres af WHO som "en handling uden dødelig udgang, hvor en person med vilje indtager en overdosis medicin eller lignende – eller udviser anden ikke-vanemæssig adfærd, der vil være skadevoldende, hvis andre ikke griber ind, og hvor hensigten har været at fremme vedkommendes ønskede forandringer via handlingens forventede konsekvenser".

³ Bygger bl.a. på estimat fra Center for Selvmordforskning på baggrund af data fra 1995-2010 fra Landspatientregisteret. Der antages at være et stort mørketal grundet underregistrering.

af partnerskabets sekretariat. Partnerskabets medlemmer bidrager med at fastlægge prioriteringerne af partnerskabets indsatsområder og formulerer konkrete aktiviteter.

Selvordsforebyggelse kan ske på mange niveauer, og varetages i mange arenaer og af mange aktører. Et overordnet og vedholdende fokus på området og et godt samarbejde mellem de forskellige relevante aktører, er en forudsætning for effektivt at forebygge selvmord og selvmordsforsøg, fx er overlevering af information fra den regionale psykiatri til kommunerne ved udskrivning af borgere i risiko for selvmord et vigtigt område.

Der kan fokuseres på styrkelse af forebyggelsen på tre niveauer (1):

- indikeret selvmordsforebyggelse - rettet mod personer, der har forsøgt eller overvejer selvmord
- selektiv selvmordsforebyggelse - rettet mod grupper med særlig høj risiko fx. på baggrund af bestemte faktorer, der øger risikoen for selvmordsadfærd
- universal selvmordsforebyggelse - rettet mod hele befolkningen for at forebygge mistro og fremme den mentale sundhed bredt samt mindske adgang til selvmordsmetoder

Partnerskabets fokus afgrænses til den indikerede og selektive selvmordsforebyggelse. Derfor inviteres en bred kreds af aktører på området til at indgå i partnerskabet og bidrage med deres forskellige vinkler til en samlet styrkelse af selvmordsforebyggelsen i Danmark.

Partnerskabets medlemmer

- Center for Selvmordsforskning
- Centrene for selvmordsforebyggelse i Region Syd, Region Sjælland, Region Nordjylland, Region Midtjylland og Region Hovedstaden
- Dansk Forskningsinstitut for Selvmordsforebyggelse (DRISP)
- Danske Patienter
- Dansk Psykolog Forening
- Danske Regioner
- Dansk Selskab for Patientsikkerhed
- Dansk Sygeplejeråd
- KL
- Kommunerne: Odense, Thisted og Bornholm
- Livslinien
- Lægeforeningen
- Netværket for Selvmordsramte (NEFOS)
- Psykiatrifonden
- Socialstyrelsen
- Sundhedsstyrelsen.

Hensigtserklæring

Forekomsten af selvmord og selvmordsforsøg i Danmark skal nedbringes. Ethvert selvmord eller selvmordsforsøg er ét for mange.

Partnerskabets medlemmer tilslutter sig en fælles hensigtserklæring om at arbejde for at nedbringe antallet af selvmord og selvmordsforsøg i Danmark. Partnerskabets medlemmer vil bidrage til denne målsætning ved aktivt at understøtte partnerskabets aktiviteter samt gennem egne aktiviteter.

Partnerskabet vil arbejde for:

- at understøtte tidlig opsporing af personer med selvmordstanker i og på tværs af sektorgrænser og sikre, at de modtager relevante forebyggende tilbud af høj kvalitet
- at understøtte at personer, der har forsøgt selvmord og deres pårørende, modtager behandling og rådgivning af høj kvalitet, og at de oplever et sammenhængende forløb
- at understøtte at professionelle har de nødvendige kompetencer til at sikre tidlig opsporing og relevant visitation, og at de kan yde den nødvendige støtte og behandling overfor selvmordstruede personer, overfor personer, der har forsøgt selvmord samt overfor pårørende.

Partnerskabets medlemmer vil tage ansvar for at deres organisation bidrager til de ovenstående målsætninger gennem deres egne aktiviteter og ved aktiv understøttelse af partnerskabets aktiviteter.

Indsatsområder

Partnerskabet skal:

- styrke og koordinere den eksisterende nationale videnindsamling og vidensformidling vedrørende fx risikogrupper, risikofaktorer og metoder til forebyggelse af selvmord
- rådgive Sundhedsstyrelsen og Socialstyrelsen i forhold til faglige vejledninger og øvrige behov på området
- understøtte sammenhængende forebyggelses- og behandlingstilbud af høj kvalitet i kommuner og regioner på tværs af sektorer – både med fokus på voksne og børn og unge med selvmordstanker
- indsamle og videreformidle internationale erfaringer på området
- styrke fokus på indsatsen over for pårørende til selvmordstruede og personer, der har forsøgt selvmord samt efterladte efter selvmord
- understøtte muligheden for at styrke kompetenceudvikling til relevant personale med henblik på tidlig opsporing og behandling af selvmordstruede.

Organisering

Sundhedsstyrelsen varetager sekretariatsfunktionen for partnerskabet, indkalder til møder, og bistår i udmøntningen af aktiviteterne i partnerskabet.

Partnerskabet mødes én gang i kvartalet. Eventuelle arbejdsgrupper kan mødes hyppigere.

Økonomi

Der afsættes 1 mio. kr. årligt i perioden 2017-2020 til finansiering af de initiativer, som iværksettes af nationalt partnerskab til forebyggelse af selvmord⁴.

Reference

(1) Mrazek PB, Haggerty RJ (ed.), Reducing Risks for Mental disorders: Frontiers for Preventive Intervention Research. Washington, D.C: National Academy Press; 1994.

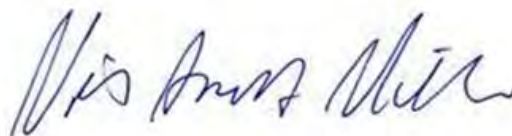
---

⁴ Heraf anvendes op til 0,2 mio. kr. årligt til understøttelse af partnerskabets drift, samt til Sundhedsstyrelsens administration. Midlerne afsættes i regi af Sundhedsstyrelsen, som udmønter dem efter aftale med partnerskabet.

Aftale om nationalt partnerskab til forebyggelse af selvmord og selvmordsforsøg 2017-2020 – er påtegnet af følgende parter: (side 1 af 4)

Søren Brostrøm
Direktør
Sundhedsstyrelsen

Niels Arendt Nielsen
Kontorchef i Center for Social og Sundhed
KL

Eva Secher Mathiasen
Formand
Dansk Psykolog Forening

Anne Lindhardt
Formand
Psykiatrifonden

Jakob Holst
Ledende psykolog
Bornholms Regionskommune

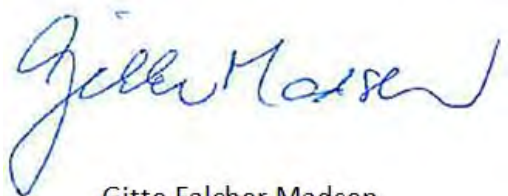

Tommy Kjelsgaard
Vicedirektør
Danske Regioner

Aftale om nationalt partnerskab til forebyggelse af selvmord og selvmordsforsøg 2017-2020 – er påtegnet af følgende parter: (side 2 af 4)

Gitte Falcher Madsen
Overlæge Ph.d.
Center for Selvmordsforebyggelse

Rikke S. Toft
Børne- og Familierådgivningschef
Thisted Kommune

THISTED KOMMUNE

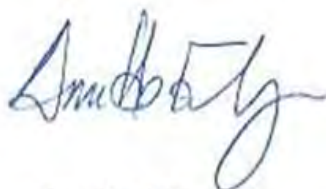
Tina Holm Johansen
Leder af rådgivningen
Livslinien

LIVSLINIEN

Nina Østergaard
Psykolog
Enhed for Selvmordsforebyggelse

midt
regionmidtjylland

Anette Erlangsen
Seniorforsker, Teamleder
Dansk Forskningsinstitut for
Selvmordsforebyggelse - DRISP

Psykiatri

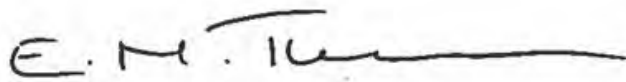

Elene Fleischer
Faglig Leder og stifter
NEFOS

Aftale om nationalt partnerskab til forebyggelse af selvmord og selvmordsforsøg 2017-2020 – er påtegnet af følgende parter: (side 3 af 4)

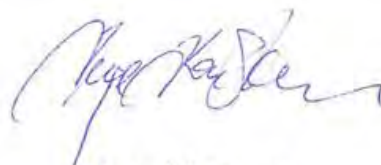

Elisabeth Marian Thomassen
Kontochef

Center for Handicap og Psykisk sårbarhed

Socialstyrelsen

Inge Kristensen
Direktør

Dansk Selskab for Patientsikkerhed

Dansk Selskab for
PatientSIkkerhed

Jan-Henrik Winsløv
Ambulatorieleder

Enhed for Selvmordsforebyggelse

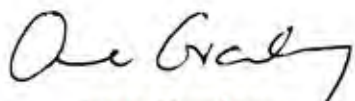
REGION NORDJYLLAND
- i gode hænder

Morten Freil
Direktør
Danske Patienter

DANSKE PATIENTER

Anne Granborg
Administrerende direktør
Dansk Sygeplejeråd

Lilian Zøllner
Ph.d., Centerleder
Center for Selvmodsforskning

Center for Selvmodsforskning

Aftale om nationalt partnerskab til forebyggelse af selvmord og selvmordsforsøg 2017-2020 – er påtegnet af følgende parter: (side 4 af 4)

Lene Wadland
Overlæge
Signe Storr
Daglig leder

Klinik for Selvmordsforebyggelse, BUC, Bispebjerg Hospital

Psykiatri

Marlene Kirketorp
Enhedsleder

Klinik for Selvmordsforebyggelse

Merete Nordentoft

Professor, dr.med., Speciallæge i psykiatri

Lægeforeningen

Lægeforeningen

Gitte Østergård

Adm. Direktør i Ældre og Handicapforvaltningen

Odense Kommune

**ODENSE
KOMMUNE**